Stockholms stad

PM Rotel IV (Dnr KS 2026/380)

En brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan (Ds 2026:4)

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 22 juni 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet har remitterat *En brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan (Ds 2026:4)* till bland annat Stockholms stad för yttrande. I promemorian föreslås att den brottsbekämpande verksamheten ska bestå av två delar: en brottsutredande verksamhet och en underrättelseverksamhet, varav båda ska inriktas mot bidragsbrott inom ramen för Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens förmåner och stöd. För den brottsutredande verksamheten föreslås Försäkringskassan få utföra förundersökningar under ledning av en åklagare vid utredning av vissa bidragsbrott. Kopplat till det föreslås myndigheten även få använda vissa tvångsmedel i situationer där det inte föreligger någon risk för våld. Den föreslagna underrättelseverksamheten handlar om att Försäkringskassan ska arbeta med att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2028.

Utöver de förslag som rör Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet föreslås även en särskild åtalsprövningsregel för vissa bidragsbrott. Förslaget lämnas mot bakgrund av de förslag om administrativa sanktionsavgifter inom ramen för socialförsäkringen, för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och för arbetslöshetsförsäkringen som har lämnats i utredningens tidigare promemorior. För att säkerställa likabehandling och förutsebarhet gällande vilka överträdelser som får en straffrättslig påföljd och vilka som får en sanktionsavgift föreslås i den aktuella remissen en särskild åtalsprövning för ovan nämnda bidragsbrott. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Arbetsmarknadsnämnden avstår från att yttra sig då innehållet i promemorian faller utanför nämndens kompetens och ansvarsområde.

På grund av kort remisstid har socialförvaltningen svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret instämmer i vikten av en mer effektiv hantering av bidragsbrott. Dock avstyrker stadsledningskontoret förslaget om en brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan.

Socialförvaltningen anser att det är viktigt med ett stärkt arbete mot felaktiga utbetalningar. Förvaltningen är negativ till förslaget om en brottsbekämpande myndighet och förslaget om särskild åtalspunkt.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd ser i huvudsak positivt på utredningens syfte att motverka brott och fusk inom välfärden. Nämnden ser dock ett antal risker med utredningens förslag. Bland annat vad gäller hantering av känsliga personuppgifter och risk för minskat förtroende för socialtjänsten.

Skärholmens stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till förslagen om utökat informationsutbyte mellan myndigheter och stärkt brottsbekämpande arbete. Samtidigt betonar nämnden vikten av starka rättssäkerhetsgarantier och ett strikt skydd av personuppgifter.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Staden välkomnar ett stärkt brottsförebyggande arbete mot bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. Felaktiga utbetalningar riskerar att bidra till den organiserade brottslighetens ekonomi och i längden minska den generella välfärdens legitimitet och förtroende.

Staden ställer sig positiv till förslaget om att inrätta en underrättelseverksamhet på Försäkringskassan. Staden bedömer att en särskilt avgränsad funktion för hantering, bearbetning och analys av underrättelser kan stärka det förebyggande arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. En sådan verksamhet bedöms kunna ge positiva effekter både inom socialförsäkringen och välfärdsområdet i stort.

Staden avstyrker dock delar av förslagen i remissen.

Remissens förslag om en brottsbekämpande verksamhet på Försäkringskassan riskerar att skapa ett mer fragmenterat brottsbekämpande arbete som kan leda till att Polismyndigheten missar viktiga kopplingar till den bredare kriminella ekonomin öka. Vi ställer oss därför negativa till denna del.

Vidare föreslås att Försäkringskassan ges tvångsmedelsbefogenheter, såsom att delta vid husrannsakan, verkställa beslag, genomföra registertopsning och tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning. Dessa åtgärder innebär betydande ingrepp i den personliga integriteten och kräver därför en mycket tydlig reglering samt noggrann analys av de risker som följer av att en välfärdsmyndighet utövar sådana befogenheter. Staden vill betona att tvångsmedlen kan påverka allmänhetens förtroende för Försäkringskassan och andra myndigheter som beslutar om ekonomiskt stöd.

Staden bedömer att socialtjänstens uppdrag inte är förenligt med ett administrativt sanktionssystem likt det som föreslås för de andra myndigheterna under förslaget om särskild åtalsprövning för bidragsbrott. Socialtjänstens roll som samhällets yttersta skyddsnät skulle urholkas om myndigheten samtidigt förväntas besluta om sanktioner mot personer i behov av försörjningsstöd. Sådana sanktioner riskerar att få allvarliga konsekvenser för både enskilda och socialtjänstens legitimitet.

Staden vill också betona att hanteringen av personuppgifter, särskilt känsliga personuppgifter, är av avgörande betydelse. Det är centralt att informationsdelning sker med starka rättssäkerhetsgarantier och att befintliga sekretessbestämmelser och dataskyddsregler tillämpas strikt. Skyddet för den enskildes integritet måste väga tungt i all informationshantering inom den brottsbekämpande verksamheten.

Med utgångspunkt i ovan nämnda anledning ser staden hellre att man stärker polisens arbete mot bidragsbrott.

Stockholm den 27 maj 2026

Alexander Ojanne

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/380-9.1
2. Remiss - En brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan (Ds 2026:4), dnr KS 2026/380-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Socialdepartementet tillsatte i april 2024 en utredning med uppdrag att se över tidigare bidragsbrottsutrednings förslag om ett administrativt sanktionssystem och bidragsspärr (SOU 2022:37 och SOU 2023:52). En ytterligare del av uppdraget avsåg att lämna förslag på hur en särskild avgränsad verksamhet för utredning av bidragsbrott vid Försäkringskassan kan utformas, vilket den aktuella remissen behandlar genom promemorian Ds 2026:4 *En brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan*.

Utredningen föreslår att en fristående brottsutredande verksamhet inrättas inom Försäkringskassan. Verksamheten ska utreda bidragsbrott av normalgraden samt andra vanligt förekommande brott kopplade till Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens ersättningar samt vissa arbetsmarknadspolitiska förmåner. Förslagen omfattar bland annat:

• inrättandet av en brottsutredande verksamhet och en underrättelseverksamhet hos Försäkringskassan

• nya tvångsmedelsbefogenheter

• en ny lag om personuppgiftsbehandling

• ändringar i sekretesslagstiftningen

• följdändringar i andra myndigheters regelverk

• en bestämmelse om särskild åtalsprövning för bidragsbrott

Utredningen föreslår att samtliga förändringar träder i kraft den 1 januari 2028.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Arbetsmarknadsnämnden avstår från att yttra sig då innehållet i promemorian faller utanför nämndens kompetens och ansvarsområde.

På grund av kort remisstid har socialförvaltningen skickat in ett kontorsutlåtande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 maj 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Stadsledningskontoret instämmer i vikten av en mer effektiv hantering av bidragsbrott. Dock bedömer vi att remissens förslag för att åstadkomma det riskerar att skapa ett mer fragmenterat brottsbekämpande arbete som kan bli otydligt för kommunernas del, varför vi avstyrker förslaget om en brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan. Därtill menar vi att den parallella hanteringen av bidragsbrott som förslaget innebär, i form av att olika bidragsbrott utreds av olika brottsbekämpande myndigheter, riskerar att skapa en effektiv hantering av vissa bidragsbrott, medan andra såsom exempelvis inom ekonomiskt bistånd fortsatt prioriteras ned.

Stadsledningskontoret lämnar förslaget om en särskild åtalsprövningsregel för vissa bidragsbrott utan synpunkt, då förslaget inte direkt bedöms beröra Stockholms stads verksamheter.

I följande avsnitt kommenteras delar av förslagen mer utförligt.

Ställningstagande

Stadsledningskontoret lämnar synpunkter på de delar av utredningen som berör kommunens verksamhetsområden och avstår från att kommentera förslagen om hur en brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan kan fungera och organiseras. Stadsledningskontoret lämnar även förslaget om en särskild åtalsprövning för vissa bidragsbrott utan synpunkt, då Stockholms stads verksamheter inte bedöms beröras direkt av det.

Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet

Stadsledningskontoret avstyrker förslaget om Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet. Stadsledningskontoret ställer sig i grunden positivt till den övergripande ambitionen om en mer effektiv hantering av bidragsbrott. Dock instämmer vi i den risk som promemorian lyfter kopplat till en ökad svårighet att få en helhetsbild av brottsligheten, som en följd av förslaget. Genom att hantera vissa bidragsbrott som en särfråga hos en annan myndighet skulle risken för att Polismyndigheten missar viktiga kopplingar till den bredare kriminella ekonomin öka. Vidare menar stadsledningskontoret att ansvaret för det brottsbekämpande arbetet av organiserad brottslighet redan idag är otydligt för kommuner kopplat till samarbetet mellan Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Otydligheten riskerar att bli ännu större med ytterligare en aktör. Med det ökar även risken för att ärenden, exempelvis i form av misstänkta brott, faller mellan stolarna. Därtill riskerar en ytterligare aktör att göra det brottsförebyggande arbetet mer fragmenterat kopplat till vilken aktör som är kommunens primära motpart, som vi vänder oss till för stöd, samverkan och gemensamt utvecklingsarbete.

Förslagen innebär vidare att vissa bidragsbrott kommer att utredas av åklagare med biträde från Försäkringskassan eller Polismyndigheten, eller från båda myndigheterna, medan andra bidragsbrott kommer att utredas av enbart Polismyndigheten. Stadsledningskontoret instämmer i den risk som utredningen lyfter gällande att andra bidragsbrott än de som avser förmåner och stöd som

Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten beslutar om, exempelvis de som avser ekonomiskt bistånd, fortsatt riskerar att prioriteras ned på grund av att Polismyndigheten inte har tillräckliga resurser för att arbeta med dessa.

Stadsledningskontoret förespråkar mot bakgrund av ovan att stärka polisens kapacitet att utreda bidragsbrott, istället för att bygga upp en brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Socialförvaltningen delar bedömningen att felaktiga utbetalningar, fusk och bidragsbrott medför betydande samhällsskador och att det förebyggande och brottsbekämpande arbetet därför behöver stärkas. Förvaltningen motsätter sig dock utredningens förslag om att inrätta en brottsbekämpande verksamhet inom Försäkringskassan i den form som föreslås.

Socialförvaltningen bedömer att förslaget om en brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan innebär betydande risker och negativa konsekvenser. Förvaltningen anser att dessa inte står i proportion till de potentiella positiva effekter som utredningen lyfter. Därför avstyrker förvaltningen förslaget och bedömer att det inte utgör en ändamålsenlig lösning för att motverka och utreda bidragsbrott.

Socialförvaltningen tillstyrker förslaget om att inrätta en underrättelseverksamhet. Förvaltningen bedömer att en särskilt avgränsad funktion för hantering, bearbetning och analys av underrättelser kan stärka det förebyggande arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. En sådan verksamhet bedöms kunna ge positiva effekter både inom socialförsäkringen och välfärdsområdet i stort.

Socialförvaltningen avstyrker utredningens förslag om särskild åtalsprövning för vårdslöst bidragsbrott, ringa bidragsbrott och bidragsbrott av normalgraden. Utredningen lämnar helt obesvarat hur administrativa sanktioner ska hanteras inom ekonomiskt bistånd, samtidigt som socialtjänstens roll inte berörs trots att strafföreläggande föreslås ersättas av verksamhetsinterna sanktioner. Förvaltningen bedömer att ett administrativt sanktionssystem inte är förenligt med socialtjänstens uppdrag eller dess funktion som samhällets yttersta skyddsnät. Sanktioner riktade mot personer i behov av försörjningsstöd riskerar att få allvarliga konsekvenser för både enskilda och socialtjänstens legitimitet. Samtidigt framhåller förvaltningen att bidragsbrott inom ekonomiskt bistånd inte får hamna utanför sanktions- och straffsystemen, då sådana brott har långtgående negativa effekter och behöver bekämpas med samma prioritet som andra bidragsbrott. Ett sådant utfall skulle vara förödande för välfärds- och rättssystemets funktion och legitimitet.

Ställningstagande

Socialförvaltningen lämnar synpunkter på de delar av utredningen som berör förvaltningens verksamhetsområden och avstår från att kommentera förslagen om hur den brottsbekämpande myndigheten praktiskt ska utformas, förslag om ny lag om personuppgiftsbehandling och ändringar i sekretesslagstiftningen. Förvaltningen delar utredningens bedömning att arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott behöver stärkas, men avstyrker förslaget att flytta delar av det brottsutredande arbetet från Polismyndigheten till en välfärdsmyndighet.

Socialnämnden yttrade sig i maj 2025 över en tidigare delpromemoria i samma utredning och avstyrkte då förslagen om sanktionsavgifter och bidragsspärr. Nämnden bedömde att nackdelarna övervägde fördelarna, även om förslagen kunde innebära minskat fusk och snabbare sanktionering. De risker som lyftes var bland annat minskat förtroende för socialförsäkringssystemen, ökad rädsla hos personer i behov av ekonomiskt stöd, större behov av ekonomiskt bistånd, negativa ekonomiska konsekvenser för barnfamiljer, risk för att förslagen uppfattas som en avkriminalisering av vissa bidragsbrott samt ökad administrativ belastning för kommuner och andra myndigheter.

Förvaltningen vidhåller dessa bedömningar och framför att samtliga synpunkter fortsatt är högaktuella, särskilt då den aktuella delpromemorian utgår från att tidigare föreslagna åtgärder ska genomföras.

Utredningens förslag syftar till att stärka arbetet mot välfärdsbrott, särskilt bidragsbrott inom Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens områden, och lyfter fördelar kopplade till effektivare och mer rättssäkra utredningar. Samtidigt konstaterar utredningen att den nya verksamheten måste byggas upp från grunden, vilket kräver betydande tid och resurser. Socialförvaltningen avstyrker att förslaget skulle vara mer kostnadseffektivt eller rättssäkert än en motsvarande satsning inom befintlig brottsbekämpande myndighet, särskilt med fokus på kompetensförstärkning och effektivare utredningsprocesser.

Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet

Den föreslagna brottsbekämpande verksamheten hos Försäkringskassan ska omfatta både brottsutredning och underrättelsearbete, med initialt fokus på ersättningar från Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och vissa arbetsmarknadspolitiska förmåner. Verksamheten föreslås även omfatta närliggande brott som identitetsbrott, urkundsförfalskning, osant intygande, bedrägeri och penningtvätt när dessa är kopplade till ärenden hos de berörda myndigheterna.

Socialförvaltningen bedömer att en ordning där två myndigheter parallellt utreder samma typ av brott varken är kostnadseffektivt eller rättssäkert. Förslaget riskerar dessutom att leda till ojämn prioritering av brott beroende på vilken myndighet de riktas mot, vilket skapar bristande förutsägbarhet, rättslig obalans och oenhetliga tolkningar. Förvaltningen framhåller att dessa närliggande gärningar även förekommer inom socialtjänstens område och orsakar felaktiga utbetalningar av

ekonomiskt bistånd. Dessa brott riskerar att fortsatt nedprioriteras och läggas ned när Polismyndigheten samtidigt förväntas prioritera andra brottstyper.

Försäkringskassans befogenhet att hantera tvångsmedel

Försäkringskassan föreslås ges tvångsmedelsbefogenheter, såsom att delta vid husrannsakan, verkställa beslag, genomföra registertopsning och tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning. Dessa åtgärder innebär betydande ingrepp i den personliga integriteten och kräver därför en mycket tydlig reglering samt noggrann analys av de risker som följer av att en välfärdsmyndighet utövar sådana befogenheter.

Förvaltningen betonar att tvångsmedlen kan påverka allmänhetens förtroende för Försäkringskassan och andra myndigheter som beslutar om ekonomiskt stöd. Det är därför avgörande att de potentiella negativa effekterna identifieras, motverkas och följs upp för att värna legitimiteten i välfärdssystemet.

Försäkringskassans ska bedriva underrättelseverksamhet och arbeta brottsförebyggande

Försäkringskassans underrättelseverksamhet föreslås samla in, bearbeta och analysera information som kan indikera felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Verksamheten ska både stödja den brottsutredande verksamheten och den myndighetsutövande verksamheten, samt kunna underrätta andra myndigheter inom ramen för gällande sekretesslagstiftning.

Verksamheten ska stärka det förebyggande arbetet mot välfärdsbrott genom att bidra till att identifiera risker och systematiska fel inom välfärdssystemet.

Socialförvaltningen tillstyrker förslaget och instämmer i att en särskilt avgränsad funktion för hantering, bearbetning och analys av underrättelser kan stärka det förebyggande arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. En sådan verksamhet bedöms kunna ge positiva effekter både inom socialförsäkringen och välfärdsområdet i stort.

En bestämmelse om särskild åtalsprövning för bidragsbrott

Utredningen föreslår en särskild åtalsprövning för vårdslöst bidragsbrott, ringa bidragsbrott och bidragsbrott av normalgraden. Förslaget innebär att åtal endast ska väckas när det bedöms vara påkallat från allmän synpunkt, medan övriga fall ska hanteras genom administrativa sanktioner inom respektive myndighet. Detta är en del av utredningens ambition att flytta mindre allvarliga bidragsbrott från det straffrättsliga systemet till ett förvaltningsrättsligt sanktionsförfarande.

Utredningen lämnar dock helt obesvarat hur administrativa sanktioner ska hanteras inom kommunerna och socialtjänsten, trots att bidragsbrott även förekommer inom ekonomiskt bistånd. Socialförvaltningen avstyrker därför förslaget om särskild åtalsprövning och motsätter sig utredningens bedömning att konsekvenserna för

kommunerna skulle vara begränsade. Förvaltningen anser att konsekvenserna måste analyseras utifrån socialtjänstens faktiska verksamhet och ansvar.

Förvaltningen bedömer att socialtjänstens uppdrag inte är förenligt med ett administrativt sanktionssystem likt det som föreslås för de andra myndigheterna. Socialtjänstens roll som samhällets yttersta skyddsnät skulle urholkas om myndigheten samtidigt förväntas besluta om sanktioner mot personer i behov av försörjningsstöd. Sådana sanktioner riskerar att få allvarliga konsekvenser för både enskilda och socialtjänstens legitimitet.

Socialförvaltningen framhåller att utredningen saknar ett barnrättsperspektiv och en barnkonsekvensanalys i denna del. Detta är särskilt allvarligt då ett administrativt sanktionssystem inom socialtjänsten riskerar att direkt påverka barn i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd för sin grundläggande försörjning. Förvaltningen har både i detta och tidigare utlåtanden lyft risken för att barnfamiljer kan hamna i en mycket svår ekonomisk situation till följd av administrativa sanktioner och bidragsspärr. Om ett sådant sanktionssystem även skulle omfatta socialtjänstens område ökar riskerna avsevärt, och barn i redan utsatta ekonomiska situationer riskerar att drabbas ytterligare.

Samtidigt understryker förvaltningen att bidragsbrott inom ekonomiskt bistånd inte får hamna utanför sanktions- och straffsystemen. Dessa brott har långtgående negativa effekter och behöver bekämpas med samma prioritet som andra bidragsbrott. Om förslagen genomförs riskerar bidragsbrott inom ekonomiskt bistånd att helt falla utanför sanktionssystemet och avkriminaliseras, vilket skulle vara förödande för välfärds- och rättssystemets funktion och legitimitet.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2026 följande.

1. Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Förvaltningen ser i huvudsak positivt på utredningens syfte att motverka brott och fusk inom välfärden. Förvaltningen ser dock ett antal risker med utredningens förslag. Bland annat vad gäller hantering av känsliga personuppgifter och risk för minskat förtroende för socialtjänsten.

Ställningstaganden

Förvaltningen ser som grund positivt på syftet att motverka brott och fusk inom välfärden. Förvaltningen ser dock ett antal risker med förslagen, vilka beskrivs kortfattat nedan.

Integritetsskyddsfrågor

Utredningens förslag innebär att socialtjänsten på begäran kommer behöva överlämna känsliga personuppgifter till Försäkringskassan. Förvaltningen anser därför att det med tydlighet behöver framgå hur överlämningen av känsliga personuppgifter ska gå till. Förvaltningen anser att ett gemensamt verktyg eller tjänst för säker överlämning som minimerar risk för obehörigt röjande av känsliga personuppgifter behöver etableras innan arbetssättet initieras.

Eftersom det behöver finnas en transparens i hur behandling av personuppgifter sker och vilka som är mottagare av uppgifterna behöver det framgå att personuppgifter som inhämtas av socialtjänsten kan komma att lämnas till Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet eller underrättelseverksamhet enligt vad som föreslås i utredningen. Detta ser förvaltningen kan komma att fungera avskräckande för personer som är i behov av stöd av förvaltningens verksamheter.

Vid en eventuell läcka av personuppgifter bedömer förvaltningen vidare att det skulle kunna påverka förtroendet för kommuner och socialtjänsten negativt, även om läckan skulle ske hos Försäkringskassan.

En bestämmelse om särskild åtalsprövning för bidragsbrott

Förvaltningen instämmer i det som beskrivs i utredningen vad gäller att det finns en risk för att det görs olika bedömningar i fråga om vilka överträdelser som ska anmälas till Polismyndigheten och bli föremål för en brottsutredning och vilka överträdelser som i stället ska leda till en sanktionsavgift. Förvaltningen ser att detta kan leda till svåra avväganden och att ärenden riskerar att hamna mellan stolarna om fel bedömning görs, exempelvis på kommunal nivå. Förvaltningen ser att denna risk finns trots att det föreslås införas en bestämmelse om särskild åtalsprövning för bidragsbrott.

Konsekvenser för enskilda

Trots intentionen att motverka brott och fusk inom välfärden ser förvaltningen att det finns en risk för att förtroendet för bland annat socialtjänsten påverkas negativt av utredningens förslag. Detta eftersom de personuppgifter som socialtjänsten hanterar gällande personer i behov av stöd, också kan komma att överlämnas till Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet och underrättelseverksamhet. Förvaltningen ser därför att det kommer att bli avgörande hur den brottsbekämpande och verksamheten och underrättelseverksamheten bedrivs och uppfattas av enskilda. En oönskad konsekvens som förvaltningen ser som möjlig är att personer inte ansöker om det stöd som de är i behov av, till exempel av rädsla för att göra fel eftersom de därigenom riskerar att bli föremål för till exempel sanktionsavgifter.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2026 följande.

1. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Stephan Guiance m.fl. (S), Shamso Ali Hassan m.fl. (V) Karmapriya Muschott m.fl. (MP), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Skärholmens stadsdelsförvaltning är i huvudsak positiv till förslagen om utökat informationsutbyte mellan myndigheter och stärkt brottsbekämpande arbete, särskilt vad gäller möjligheten att förebygga och motverka bidragsbrott. Samtidigt betonar förvaltningen vikten av starka rättssäkerhetsgarantier och ett strikt skydd av personuppgifter, där den enskildes integritet ska väga tungt. Förvaltningen vill även lyfta att förändringarna kan påverka förtroendet i klientrelationer samt medföra ökad administrativ belastning, vilket behöver beaktas. Det är därför centralt med tydliga regler, kontrollmekanismer och uppföljning för att säkerställa en rättssäker och proportionerlig tillämpning.

Ställningstaganden

Skärholmens stadsdelsförvaltning ställer sig i huvudsak positiv till förslagen om att möjliggöra ett mer ändamålsenligt informationsutbyte mellan myndigheter samt att Försäkringskassan ges utökade möjligheter att bedriva brottsbekämpande verksamhet. Förvaltningen ser särskilt värdet av att kunna arbeta över myndighetsgränser och dela relevanta uppgifter i syfte att förebygga och motverka bidragsbrott. Förvaltningen ser även positivt på den förväntade effekten att fler anmälda bidragsbrott kan komma att leda till åtal och rättslig prövning.

Samtidigt vill förvaltningen betona att hanteringen av personuppgifter, särskilt känsliga personuppgifter, är av avgörande betydelse. Det är centralt att informationsdelning sker med starka rättssäkerhetsgarantier och att befintliga sekretessbestämmelser och dataskyddsregler tillämpas strikt. Skyddet för den enskildes integritet måste väga tungt i all informationshantering inom den brottsbekämpande verksamheten.

Förvaltningen vill också lyfta att utökade möjligheter till informationsutbyte kan få konsekvenser för klientrelationen, inklusive förtroendet mellan klient och handläggare samt förtroendet för socialtjänsten som myndighet. Det är därför viktigt att dessa aspekter beaktas i det fortsatta arbetet.

Vidare kan hanteringen av begärda uppgifter från Försäkringskassans brottsbekämpande verksamhet innebära en ökad administrativ belastning för socialtjänsten, vilket bör uppmärksammas.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att det är viktigt att det tydligt framgår hur personuppgifter ska skyddas vid informationsutbyte samt att det finns tillräckliga kontrollmekanismer och uppföljning för att säkerställa en rättssäker och proportionerlig tillämpning.

Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Stephan Guiance m.fl. (S), Shamso Ali Hassan m.fl. (V) och Karmapriya Muschott m.fl. (MP)

Utredningen föreslår att Försäkringskassan ska få en tydligare brottsbekämpande roll genom att utreda bidragsbrott, bedriva underrättelseverksamhet och samverka närmare med andra myndigheter. Syftet är att öka effektiviteten, upptäcka fler felaktiga utbetalningar och att fler ärenden leder till åtal. Samtidigt betonas vikten av rättssäkerhet, proportionalitet och skydd av den personliga integriteten.

Skärholmens stadsdelsförvaltning är i huvudsak positiv till förslagen, särskilt när det gäller stärkt informationsutbyte och möjligheten att förebygga och motverka bidragsbrott. Samtidigt lyfter förvaltningen viktiga utmaningar, såsom behovet av starka rättssäkerhetsgarantier, skydd av personuppgifter, risk för minskat förtroende i klientrelationer samt ökad administrativ belastning för verksamheten som den rödgröna majoriteten anser att man ska följa upp med.

Den rödgröna majoriteten delar behovet av att stärka arbetet mot välfärdsbrott och säkerställa att skattemedel används rätt. Samtidigt vill vi understryka att detta kräver ökade resurser och bättre förutsättningar för berörda myndigheter såsom Försäkringskassan, Skatteverket och andra centrala aktörer. Vi anser att Polismyndigheten har varit tydlig med att brottsbekämpningen behöver breddas. För att komma åt den organiserade brottsligheten krävs att fler myndigheter ges stärkta resurser och befogenheter. Det gäller särskilt områden som bidragsbrott, assistansersättning, HVB-hem, privata vårdcentraler och fastighetsägande där kriminella aktörer i dag kan verka i gråzoner.

Polisen kan inte ensam hantera denna typ av brottslighet. Idag står myndigheter ofta handfallna på grund av bristande lagstiftning och otillräckliga verktyg. Det krävs därför skarpare lagstiftning som ger fler myndigheter möjlighet att utreda, ingripa, besluta om sanktioner, beslag och viten samt möjliggöra tydliga straffrättsliga konsekvenser.

Den rödgröna majoriteten menar att en stark brottsbekämpning går hand i hand med en stark välfärd där rättssäkerhet, samverkan och tillit samtidigt sätta stopp för kriminell verksamhet som skadar vårt välfärdssamhälle och rättssystem.